

Szentmártoni Béla sírja a hencsei temetőben

Amatőr csillagász mozgalmunk egyik legjelentősebb alakja, Szentmártoni Béla a Somogy megyei Hencsén született 1931. február 6-án. A csillagászzal már fiatalon eljegyezte magát. Kulin Györgytől megtanulta a tükörkészítés művészetét, a 60-as, 70-es években több távcsövet is épített, melyek a korszak megszokott „hosszú Newtonjaitól” eltérően fényerős, jól kezelhető műszerek voltak, olyan távcsövek, melyeket elsősorban a mély-ég objektumok megfigyelésében használtott eredményesen. Szentmártoni Béla és a „mély-ég” világa egy és ugyanazt jelentette, hiszen ez az észlelési terület volt számára a legkedvesebb – a kettőscsillagokkal együtt.

Az általa alapított Albireo c. amatőr csillagászati lap fő profiljának is ez az észlelési terület számított. Az 1971-ben induló Albireo eleinte csak egy kisebb baráti közösség megfigyeléseit közölte – mégpedig nem csupán mély-ég- és kettőscsillag-észleléseket, hanem szinte mindenféle-fajta észlelést. Ez nagy újdonságnak számított idehaza, rövid idő leforgása alatt az Albireo országos, sőt nemzetközi jelentőségű kiadvánnyá vált. A mindössze 200 példányban megjelenő Albireo jelentősége messze meghaladta példányszámát – a körülötte tömörülő tizen-huszoneves fiatalokból igazi amatőr közösség kovácsolódott. Mindez az egyre nagyobb számban érkező és egyre színvonalasabb észlelési anyagban is kifejeződött. A Szentmártoni Béla-féle Albireo mindekelőtt megfigyelések közlésére koncentrált. Mindezt színvonalas rovatok tették lehetővé (Nap, bolygók, meteorok, üstökösök stb.), melyek vezetői közül a 80-as évek elejétől sokan már a Meteor csapatát erősítették – de ez már más történet.

A havonta megjelenő Albireo és megszámlálhatatlan mellékletei természetesen óriási munkát jelentett a szerkesztő, Szentmártoni Béla számára. Akkoriban még az internetről, a számítógépről, sőt a telefonról is csak álmodni lehetett – ezt a hatalmas szerkesztői és mozgalom-szervezői munkát Béla „hagományos” levelezés útján bonyolította. Valahogy úgy, ahogyan Kazinczy szervezte szinte az egész magyar irodalmat a 18/19. század fordulóján... Talán a folyamatos éjszakai felbúrák, a rengeteg kávé és cigaretta – legendába illő mennyiséget fogyasztott belőlük! – volt az oka annak, hogy látása erősen megromlott, 56 éves korában nyugdíjazták. Betegségét derűs nyugalommal viselte, és az amatőr csillagász mozgalom eseményeit haláláig figyelemmel kísérte, részt vett Az észlelő amatőr csillagász kézikönyve c. kiadvány összeállításában is. 1988. május 28-án szíve felmondta a szolgálatot.

Hencsei síremlékét, melyet napóra díszít, a Göncöl Társaság állíttatta. Emlékét őrzi a (3427) Szentmártoni kisbolygó, az Albireo Szentmártoni Béla emlékdala – és sok-sok amatőr csillagász, akinek százféléképp segítette munkáját.

MIZSER ATTILA